

**Program potpore za obnovu narušenog proizvodnog
potencijala u sektoru mliječnog govedarstva,
ovčarstva i kozarstva za razdoblje od 2025. do 2027.
godine**

Zagreb, travanj 2025. godine

Sadržaj

1. UVOD	3
2. PRAVNA OSNOVA	4
3. TRAJANJE PROGRAMA	5
4. CILJ PROGRAMA	5
5. MJERA U PROVEDBI PROGRAMA	5
6. PRIHVATLJIVI KORISNICI.....	5
7. OBLIK POTPORE, NAČIN DODJELE POTPORE	6
8. OBVEZE KORISNIKA	7
9. FINACIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA	7
10. PROVEDBA PROGRAMA.....	8

1. UVOD

Posljednjih osam godina proizvođači mlijeka se suočavaju s nizom okolnosti, koje imaju negativan utjecaj na sektor mliječnog govedarstva, ovčarstva i kozarstva te uzrokuju značajno smanjenje proizvodnog potencijala u proizvodnji mlijeka.

Tijekom 2016. i 2017. godine provedba Strategije kontrole bolesti kvrgave kože (BKK), imala je višestruke negativne posljedice na populaciju krava u proizvodnji mlijeka koje su se očitovale kroz gubitak proizvodnog potencijala, smanjenu proizvodnju mlijeka, te narušenu i smanjenu reproduktivnu sposobnost.

Početkom 2020. godine je došlo do pojave bolesti COVID-19 nakon čega su se poduzele mjere sprječavanja širenja, koje su se nastavile provoditi i u 2021. godini. U razdoblju provedbe mjera obiteljska poljoprivredna gospodarstva, zbog nemogućnosti prodaje mlijeka i mliječnih proizvoda bila su primorana smanjivati stada prodajom proizvodnih grla i ženskog remontnog pomlatka u cilju očuvanja likvidnosti.

Nadalje, potresi koji su zadesili cijelo područje sjeverozapadne Hrvatske 2020. godine ostavili su dubok i dugotrajan trag na poljoprivredni sektor, posebice na proizvodnju mlijeka.

Tijekom 2021. godine evidentiran je rapidan porast cijene energenata, nafte, struje i plina, te cijene žitarica što je značajno utjecalo na povećanje troškova sveukupne poljoprivredne proizvodnje. Cijene svih komponenti stočne hrane su slijedom navedenog porasle u nekim slučajevima i više od tri puta. U ovčarskom i kozarskom sektoru, zbog nemogućnosti vlastite proizvodnje, hranidba u najvećem dijelu ovisi o kupovini dodane koncentrirane hrane na tržištu te je zbog visokog udjela troškova kupovine hrane ovaj sektor naročito pogođen ovim povećanjima cijene. Pokretanje invazije Rusije na Ukrajinu dodatno je uzrokovalo veliki poremećaj na tržištu žitarica i energenata.

Tijekom 2022. godine veći dio Republike Hrvatske zadesila je katastrofalna suša čije su se posljedice negativno reflektirale na dobro stanje grla i samu kvalitetu proizvedenog mlijeka, što je nastavljeno i 2023. godine. Posljedice olujnog nevremena odražavale su se na cijeli lanac proizvodnje mlijeka, a poplave su izazvale gubitke u skladištima stočne hrane, dok su oštećene farme i oprema za mužnju.

Nadalje, tijekom 2024. godine, veći dio Republike Hrvatske bio je pod utjecajem visokih temperatura, koje su izazvale sušu, a koja se značajno odrazila na pripremu stočne hrane (širenje mikotoksina u stočnoj hrani). Uz duga sušna i vruća razdoblja, na proizvodnju hrane i na dobrobit grla u proizvodnji mlijeka imala su i obilne kiše u razdobljima koja nisu uobičajena.

Posljedice svih navedenih okolnosti, su kumulativno značajno utjecale na narušavanje proizvodnog potencijala na poljoprivrednim gospodarstvima koja se bave proizvodnjom mlijeka i mliječnog sektora u cjelini, što je vidljivo iz sljedećih podataka pada proizvodnje i broja gospodarstava.

U razdoblju od 2016. do 2023. godine populacija krava smanjena je za 18,69%, a isporučene količine mlijeka u 2023. godini bile su niže za 23,1% u usporedbi s količinama iz 2016. godine. U istom razdoblju smanjen je broj isporučitelja za 69,5% te je u prosincu 2023. godine broj isporučitelja kravljeg mlijeka bio 2.668.

U sektoru ovčjeg mlijeka u 2023. godini u otkupu je sudjelovalo 259 isporučitelja. Isporučeno je ukupno 1.780.984 kg ovčjeg mlijeka, što je u odnosu na 2018. godinu, kada je isporučeno 2.737.711 kg ovčjeg mlijeka, zabilježen pad od 34,94%. U istom razdoblju smanjen je broj isporučitelja ovčjeg mlijeka za 33,41%.

U sektoru kozjeg mlijeka u 2023. godini u otkupu je sudjelovalo 103 isporučitelja. Isporučeno je ukupno 3.144.525 kg kozjeg mlijeka, što je u odnosu na 2018. godinu, kada je isporučeno

4.255.775 kg kozjeg mlijeka, zabilježen pad od 26,11%. U istom razdoblju smanjen je broj isporučitelja za 33,97%.

Obzirom na složene okolnosti proizvodnje, sektor stočarstva ima kontinuiranu podršku Vlade Republike Hrvatske i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, koji koriste brojne mehanizme iz nacionalnih i EU sredstava. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva je u razdoblju od 2020. godine poduzelo niz mjera kojima se nastojalo poboljšati položaj naših poljoprivrednika. Osim provođenja redovnih mjera potpore, od početka izbijanja pandemije bolesti COVID-19 Ministarstvo je donijelo brojne programe kako bi se doprinijelo normalizaciji stanja na tržištu.

Posebno su za sektora mljekarstva značajni:

- Program državne potpore za kompenzaciju rasta cijene energenata u sektorima prerade poljoprivrednih proizvoda
- Programa državne potpore za kompenzaciju rasta troškova proizvodnje u sektorima stočarske i biljne proizvodnje
- Program potpore malim mljekarama za nadoknadu troškova sabiranja mlijeka proveden 2021. i 2023. godine
- Program potpore županijskim programima u sektoru mliječnog govedarstva u 2022. i u 2023. godini
- Program državne potpore sektoru stočarstva zbog narušenog proizvodnog potencijala s 5 mjera koje pridonose razvoju sektora stočarstva donesen u 2024. godini, a koje uključuju mjeru potpore malim mljekarama za nadoknadu troškova sabiranja mlijeka te mjeru potpore županijskim programima u sektoru mliječnog govedarstva a koje se provode od 2024. do 2026. godine
- Program razvoja sektora mljekarstva u RH za razdoblje do 2030. godine i Akcijski plan za provedbu Programa razvoja sektora mljekarstva u RH za razdoblje do 2025. godine s ciljem zaustavljanja nepovoljnih kretanja proizvodnje u ovom sektoru.

Dodjelom potpore kroz ovaj Program omogućiti će se obnova narušenog proizvodnog potencijala, te povećanje proizvodnje kravljeg, ovčjeg i kozjeg mlijeka od 10 do 40 % na gospodarstvima koja sudjeluju u provedbi ovog Programa.

2. PRAVNA OSNOVA

Program potpore za obnovu narušenog proizvodnog potencijala u sektoru mliječnog govedarstva, ovčarstva i kozarstva za razdoblje od 2025. do 2027. godine (u daljnjem tekstu: Program) donosi se na temelju članka 39. Zakona o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18., 42/20., 127/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 52/21., 152/22. i 152/24) i Uredba Komisije (EU) 2022/2472 od 14. prosinca 2022. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektorima poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL 327/1, 21.12.2022.) (u daljnjem tekstu: Uredba o poljoprivrednom izuzeću)

Potpore dodijeljene kroz ovaj Program spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. Ugovora i izuzete iz obveze prijave iz njegova članka 108. stavka 3. s obzirom da ispunjavaju sve opće uvjete utvrđene u Poglavlju I. i sve posebne uvjete iz točaka 3(d) i 6(h) članka 14. Uredba Komisije (EU) 2022/2472 od 14. prosinca 2022. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektorima poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s

unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL 327/1, 21.12.2022.).

Ovaj Program ima uporište u „Programu razvoja sektora mljekarstva u Republici Hrvatskoj do 2030. godine“ i „Akcijском planu za provedbu Programa razvoja sektora mljekarstva u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2025. godine“ donesenim Odlukom Vlade Republike Hrvatske na sjednici održanoj 15. veljače 2024. godine.

3. TRAJANJE PROGRAMA

Program se provodi u razdoblju od 2025. do 2027. godine.

4. CILJ PROGRAMA

Cilj Programa je pružanje financijske pomoći primarnim proizvođačima u sektoru proizvodnje mlijeka u svrhu ukupne uspješnosti i održivosti poljoprivrednog gospodarstva te obnova narušenog proizvodnog potencijala. Potporom će se obnoviti proizvodni potencijal sektora proizvodnje kravljeg, ovčjeg i kozjeg mlijeka. Potpore će biti usmjerene na obiteljska poljoprivredna gospodarstva male i srednje veličine u rangu mikro, malih i srednjih poduzeća koja uzgajaju goveda, ovce i koze radi proizvodnje mlijeka.

5. MJERA U PROVEDBI PROGRAMA

U okviru ovog Programa omogućit će se potpora proizvođačima za poboljšanje ukupne uspješnosti i održivosti poljoprivrednog gospodarstva te obnova proizvodnog potencijala u sektorima mliječnog govedarstva, ovčarstva i kozarstva.

6. PRIHVATLJIVI KORISNICI

Prihvatljivi korisnici su mikro, mala i srednja poduzeća definirana člankom 2. Priloga 1. Uredbe Komisije (EU) 2022/2472 od 14. prosinca 2022. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektorima poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL 327/1, 21.12.2022.) koja isporučuju mlijeko u odobreni objekt u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla ili su upisani u Upisnik odobrenih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla ili su upisani u Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla s opisom djelatnosti prerada mlijeka na gospodarstvu i/ili sir i vrhnje i/ili mljekomat i/ili pokretni mljekomat a upisani su u Upisnik poljoprivrednika ili Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava te dostavljaju podatke o proizvodnji mlijeka u skladu s Pravilnikom o obveznoj dostavi podataka u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda („Narodne novine“ broj 130/2021).

Procjenjuje se da će broj korisnika ovog Programa biti više od 500.

Svi korisnici moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- upis u Registar objekata (farmi),

- upis grla u Jedinostveni registar držanih životinja (u daljnjem tekstu: JRDŽ) te posjeduju najmanje 3 uvjetna grla koje pripada skupini mliječnih i/ili kombiniranih pasmina goveda, ovaca i/ili koza.

Za izračun broja uvjetnih grla u ovoj mjeri, primjenjuju se koeficijenti za krave 1, ovce i koze 0,15.

7. OBLIK POTPORE, NAČIN DODJELE POTPORE

U okviru ovog Programa omogućit će se potpora proizvođačima mlijeka za pokriće 75% troškova nastalih prilikom povećanja standardnog prinosa potencijala za proizvodnju mlijeka na gospodarstvu.

Maksimalni iznos potpore po korisniku kroz ovaj Program ovisi o standardnom prinosu potencijala za proizvodnju mlijeka na gospodarstvu u godini koja prethodi godini podnošenja Zahtjeva. U izračunu se koriste koeficijenti standardnog prinosa proizvodnje, koji se preuzimaju iz važećeg kalkulatora ekonomske veličine poljoprivrednog gospodarstva (EVPG) Sustava poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (engl. Farm Accountancy Data Network - FADN). Veličina gospodarstva za potrebe ovog Programa izračunava se iz broja ženskih grla mliječnih i/ili kombiniranih pasmina goveda, ovaca i/ili koza na gospodarstvu koja su se barem jednom telila /janjila/jarila.

Korisnik može ostvariti pravo na potporu u okviru ovoga Programa, samo jedan put tijekom trajanja Programa za svaku vrstu životinja prihvatljivih za potporu.

Ukoliko se na poljoprivrednom gospodarstvu nalazi više vrsta stoke prihvatljive za ovaj Program, korisnik je dužan odabrati vrstu stoke za koju podnosi zahtjev za potporu te se na osnovu korisnikova odabira izračunava standardni prinos proizvodnje tog gospodarstva. Provedbom se očekuje povećanje proizvodnje kravljeg, ovčjeg ili kozjeg mlijeka gospodarstva od 10 do 40%. Maksimalni iznos potpore po poljoprivrednom gospodarstvu se izračunava po formuli:

$$X (\text{€}) = (a - b) \times \text{KSP} \times 0,75$$

U kojoj je:

- X - maksimalni iznos potpore po gospodarstvu u eurima
- a - potencijal poljoprivrednog gospodarstva iskazan u broju grla na dan 31.12. godine koja prethodi godini podnošenja zahtjeva za potporu uvećana za sektor proizvodnje kravljeg, ovčjeg i kozjeg mlijeka za 10, 20, 30 ili 40% prema odluci podnositelja zahtjeva za potporu
- b - potencijal poljoprivrednog gospodarstva iskazan u broju grla na dan 31.12. godine koja prethodi godini podnošenja zahtjeva za potporu
- a-b - rast potencijala proizvodnje iskazan kao razlika u broju grla prije i nakon sudjelovanja u Programu, zaokružen na viši cijeli broj

KSP – koeficijent standardnog prinosa proizvodnje iz važećeg kalkulatora EVPG

0,75 - je udio (75%) sufinanciranja obnove proizvodnog potencijala kroz Program

Najviši iznos potpore koji se može ostvariti je:

- u sektoru proizvodnje kravljeg mlijeka 80.000,00 €/korisniku
- u sektoru proizvodnje ovčjeg i kozjeg mlijeka 30.000,00 €/korisniku

Ako se nakon zaprimanja svih pristiglih zahtjeva koji zadovoljavaju kriterije za potporom, utvrdi da je ukupni iznos zahtjeva veći od iznosa osiguranog u Državnom proračunu za ovu namjenu, iznos potpore po korisniku razmjerno će se umanjiti.

8. OBVEZE KORISNIKA

Nakon primitka potpore, korisnik je dužan minimalno tri godine isporučivati mlijeko u odobreni objekt u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla ili biti upisan u Upisnik odobrenih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla ili biti upisan u Upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla s opisom djelatnosti prerada mlijeka na gospodarstvu i/ili sir i vrhnje i/ili mljekomat i/ili pokretni mljekomat te dostavljaju podatke o proizvodnji mlijeka u skladu s Pravilnikom o obveznoj dostavi podataka u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda („Narodne novine“ broj. 130/2021).

Korisnici se obvezuju u roku od 24 mjeseca imati upisano u JRDŽ 10, 20, 30 ili 40% krava, ovaca ili koza više u odnosu na broj krava, ovaca ili koza upisanih u JRDŽ na dan 31. 12. godine koja prethodi godini podnošenja zahtjeva za potporu.

Svi korisnici koji ostvare sredstva kroz ovaj Program obvezuju se na povećanje proizvodnje mlijeka 10, 20, 30 ili 40% u roku od 24 mjeseca od primitka potpore u odnosu na količinu proizvedenog mlijeka u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva za potporu. Povećanje proizvodnje mlijeka računa se na osnovu 12 mjesečnog razdoblja koje započinje nakon 24 mjeseca od primitka potpore.

Za izračun povećanja proizvodnje mlijeka koristit će se dostavljena dokumentacija i podaci iz registara koje vodi Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

Ukoliko se temeljem administrativne kontrole korisnika utvrdi da nije postupao u skladu s obvezama propisanim ovim Programom, na istog se odnose slijedeće odredbe:

- a) ako nema upisano u JRDŽ 10, 20, 30 ili 40% krava, ovaca ili koza više 24 mjeseca nakon primitka potpore u odnosu na broj krava, ovaca ili koza upisanih u JRDŽ na dan 31. 12. godine koja prethodi godini podnošenja zahtjeva za potporu, dužan je vratiti ukupni iznos potpore ostvaren temeljem ovog Programa
- b) ako planirano povećanje proizvodnje mlijeka nije ispunjeno u cijelosti, već se kreće u rasponu većem od 80% a manjem od 100% od planiranog, korisnik je dužan vratiti razmjerni dio potpore jednak postotnom iznosu neispunjene obveze
- c) ako planirano povećanje proizvodnje mlijeka nije ispunjeno u cijelosti, već se kreće do 80% preuzete obveze, dužan je vratiti ukupni iznos potpore ostvaren temeljem ovog Programa

Iznimno, Korisnici koji su ostvarili potporu kroz Mjeru 1. Potpora za obnovu narušenog proizvodnog potencijala u sektoru mliječnog govedarstva, ovčarstva i kozarstva Programa državne potpore sektoru stočarstva zbog narušenog proizvodnog potencijala (dalje u tekstu: Mjera 1) obvezuju se na povećanje broja krava te povećanje proizvodnje mlijeka u kumulativnom iznosu sa potporom iz ovoga Programa u odnosu na obveze preuzete iz Mjere 1.

Ako korisnik sredstava sufinanciranja kroz ovaj Program nije mogao ispuniti svoje obveze povećanja broja grla ili proizvodnje mlijeka zbog više sile ili izvanrednih okolnosti, nije u obvezi povrata novčanih sredstava.

9. FINACIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA

Za provedbu Programa osigurana su financijska sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2025. godinu i projekcijama za 2026. i 2027. u iznosu od 8.000.000,00 eura po godini provedbe programa, na stavci T820072 - Izvanredne mjere pomoći u poljoprivredi odnosno 24.000.000,00 eura u trogodišnjem razdoblju provedbe Programa.

10. PROVEDBA PROGRAMA

Provedba Programa propisat će se Pravilnikom, a provoditi će ga Agencija za plaćanja u poljoprivredi ribarstvu i ruralnom razvoju. Pravilnikom će se propisati detaljni uvjeti prihvatljivosti te potrebni dokazi o ispunjavanju uvjeta prihvatljivosti, razdoblje i način podnošenja zahtjeva za potporu, administrativna kontrola, isplata i povrat sredstava. Na temelju dostavljene dokumentacije, podataka iz dostupnih registara i za ovu svrhu zatraženih podataka iz drugih registara obavlja se administrativna obrada zahtjeva za potporu.